

Nie musicie popełniać błędów zachodnich miast. Wy je już popełniliście. Wasza sytuacja jest całkiem niezła, ponieważ wokół nie brakuje świetnych przykładów dobrego planowania. Zaczynjcie z nich korzystać.

- prof. Jan Gehl

15 marca br. w Europejskim Centrum Solidarności w Gdańsku odbyła się największa w Polsce międzynarodowa konferencja poświęcona przestrzeniom miejskim pt. **Miasto w Europie XXI wieku: wyzwania, oczekiwania, zagrożenia, potrzeby.** Swoją obecnością wydarzenie uświetniły znakomite osobistości, eksperci w swoich dziedzinach z duńskim profesorem i urbanistą - Janem Gehlem na czele. **15 Prelegentów** podczas swoich wystąpień poruszało zagadnienia związane z dworcami kolejowymi, rowerami publicznymi, zmianami klimatycznymi, przestrzenią miejską dla seniora, formami zarządzania publicznego w mieście XXI w. Wydarzenie zostało objęte Patronatem Honorowym 24 Prezydentów Miast z całej polski tj. Bytomia, Dąbrowy Górniczej, Elbląga, Gdańska, Gdyni, Jaworzna, Kędzierzyna Koźle, Konina, Krosna, Legionowa, Lublina, Łodzi, Olsztyna, Ostrowa Wielkopolskiego, Piekar Śląskich, Płocka, Poznania, Rybnika, Rzeszowa, Suwałk, Tczewa, Wejherowa, Włocławka oraz Zabrze.

Podczas tegorocznej edycji organizatorzy stworzyli konferencyjną aplikację mobilną - Forum Przejście Miejskie - dostępną dla posiadaczy telefonów z systemem android i ios. Aplikacja zawierała szczegółowy program tematyczny, notki biograficzne rady naukowo-programowej oraz prelegentów, opis organizatorów i partnerów merytorycznych. Dzięki aplikacji Uczestnicy mieli również możliwość zadawania pytań do wystąpień oraz oceny poszczególnych Prelegentów - ułatwiło to pracę moderatorom oraz uczestnikom.

Pierwszą sesję pt. *Dworzec kolejowy w mieście XXI wieku* otworzył Pan Dyrektor Bartosz Szubski z Polskich Kolei Państwowych S.A. Rolę Moderatorów pełnili Pan mgr Hubert Barański oraz Pani mgr Ewa M. Boryczka.

Pierwsze wystąpienie pt. *Dworce na peryferiach: formuła na nową kolej?* Pana dr hab. inż. arch. Jacka Wesółskiego przybliżyło dwa problemy – problem 1 - Kolej Dużych Prędkości oraz problem 2 - koleje regionalne i aglomeracyjne. Według Profesora - *Budowa linii kolejowych de facto wcale nie oznacza bezproblemowej obsługi struktur miejskich. Wiele układów jest trudno dostępnych do tego stopnia, że zysk czasowy jazdy koleją może być likwidowany wydłużonym dojazdem - zwłaszcza przy podróży transportem publicznym. Dotyczy to w pierwszym rzędzie linii aglo nie prowadzonych "środkiem struktury" (których jest większość). W każdym wypadku dochodzi do generowania podróży samochodowych. dodaje – „Stacje peryferyjne raczej nie mogą prowadzić do powstania "edge cities", bo są zbyt słaby czynnikiem miastotwórczym. Mogę jednak odbierać starym strukturom część ich witalności.*

Kolejny Prelegent Pan dr hab. inż. arch. Daniel Załuski omówił temat *Zintegrowane węzły przesiadkowe. Z badań zdecydowanie wynika, że Polacy nie lubią transportu publicznego - na tle innych krajów europejskich jesteśmy w czołówce korzystających z samochodów.* Profesor opowiedział o optymalizacji rozwiązań zatok autobusowych, oraz podał przykłady zintegrowanych węzłów przesiadkowych u nas w kraju i na świecie.

dr hab. inż. arch. Marek Wysocki w swoim wystąpieniu pt. *Dworzec kolejowy – miejsce o znaczeniu społecznym* przybliżył słuchaczom czym jest projektowanie uniwersalne – „Mówię swoim studentom, aby projektowali jak egoiści, np. by mogli swobodnie się poruszać po wypadku z nogą w gipsie. ... Nie tylko ergonomia dla sprawnego człowieka, ale dla wszystkich. Dostępność to nie tylko osoby na wózku. Projektowanie uniwersalne, to takie które może być użytkowane przez największą liczbę użytkowników bez adaptacji.” Co ciekawe dowiedzieliśmy się, że

koszt projektu uniwersalnego jest tylko o ok. 1% większy, a wg dr Wysockiego może być nawet mniejszy ze względu na większą liczbę użytkowników.

Wystąpienie pt. Dialog społeczny i jego rola w zapewnieniu oczekiwanej użyteczności dworców kolejowych, mgr inż. Artur Fojud reprezentującego Polskie Koleje Państwowe S.A. odpowiadało na pytanie czym jest dworzec kolejowy, że definicja nie pokazuje kontekstu: miejsce w mieście; przestrzeń możliwości; doświadczenie użytkownika. Występują trzy wymiary użyteczności dworca: funkcjonalność, racjonalność oraz odczuwalność rozwiązań. Omówione zostały etapy dialogu społecznego oraz przedstawiony został przykład dworca - wzorca, który integruje miasto: Vasteras, Vaxjo (Szwecja)

dr hab. Maciej Błaszak opowiedział na czym polega dialog społeczny i jego rola w zapewnieniu oczekiwanej użyteczności dworców kolejowych – aspekty kognitywistyczne. Przedstawione zostały działania mózgu pasażera oraz ich korelacje ze złożonością rzeczywistości, preferencji (poznawczych i aksjologicznych).

Ostatnie wystąpienie mgr Huberta Barańskiego pt. Współczesny dworzec kolejowy zintegrowany z rowerami publicznymi otrzymało najwyższą ocenę od uczestników Forum aż - ...

Uczestnicy mogli dowiedzieć się wszystkiego na temat projektu BiTiBi (bike train bike). Został on rozpoczęty 1999r. w Holandii. Rozpoczęto od planu integrowania dworców - ustawiono w sumie 400 tysięcy stojaków na rowery przy wszystkich dworcach w kraju; już po trzech latach przyniosło to wzrost pasażerów o 20%

Korzyści z wypożyczalni rowerów przy dworcu kolejowym: Wsiadający z pociągu pieszo może dotrzeć na dystans 1-2 km; Wsiadający z pociągu jadący dalej rowerem osiąga zasięg 5-7 km; Na odległość ok. 4 km jazda na rowerze może być szybszy niż autobusem; Brak konieczności płacenia za parking oraz mniej powierzchni poświęconej pod parking; To mniejsze korki, mniejsze zanieczyszczenie powietrza.

Do 2010 roku odnotowano przyrost o 40% podróży rowerami do dworców kolejowych

Doświadczenia holenderskie mają być przetestowane w miastach: Liverpool i Southport - Wielka Brytania, Ghent i Liège – Belgia, Barcelona - Katalonia (Hiszpania) oraz w Mediolanie – Włochy. Więcej szczegółów dotyczącego systemu Bi Ti Bi (bike train bike) znajda Państwo na stronie www.bitibi.eu.

„Po każdej z sesji między uczestnikami rozpoczynała się kilkunastominutowa energiczna dyskusja. To właśnie jest naszym celem – przedstawienie wielu perspektyw spojrzenia na przestrzeń miejską w której żyjemy różnych grup społecznych” – Agnieszka Nowak – dyrektor projektu Forum Przestrzenie Miejskie. Konferencja ta jest wspianą inicjatywą. Spotkanie poświęcone przestrzeni miejskiej wraz z odbywającą się debatą stwarza możliwość zastanowienia się nad rozwojem miast. Podczas forum poruszane były ważne i aktualne tematy. – dodaje.

Wykład z gościem specjalnym prof. Janem Gehlem prowadził Pan dr inż. arch. Romuald Loegler wraz Panem dr inż. Aleksander Orłowski. Profesor podczas swojego ponad godzinnego wykładu oraz odpowiedzi na zadawane pytania w największym skrócie opowiadał jak miasto ma być przyjazne człowiekowi, a nie samochodom, czy architekturze, choćby nie wiadomo jak majestatyczna była. Miasto ma być miłe do życia, bezpieczne, wygodne. Do tego ma dawać mieszkańcom radość i przyjemność zmysłową obcowania z pięknem, z kulturą, z innymi ludźmi.

Pokazywał na slajdach negatywne przykłady miast skolonizowanych przez auta i wysokościewce, miast zakorkowanych: Dubaj, Moskwa, Bukareszt. Ale pokazał też dzielnicę szarych biurowców w... Kopenhadze, mówiąc, że w tym samym mieście można mieć część żyjącą, aktywną, pełną ludzi i część obumarłą. Wszystko

zależy od pomysłu. „Nie musicie popełniać błędów zachodnich miast. Wy je już popełniliście - Wasza sytuacja jest całkiem niezła, ponieważ wokół nie brakuje świetnych przykładów dobrego planowania. Zaczynicie z nich korzystać” - radził. - Amsterdam, Kopenhaga czy Lyon też były we władaniu aut, ale stopniowo przywrócono w nich równowagę między samochodem a człowiekiem. Przez lata uszczęśliwialiśmy kierowców, wieźowce i deweloperów. A powinniśmy budować miasta na ludzką miarę. Zacytuję prezydenta Bogoty, stolicy Kolumbii, który powiedział mi kiedyś, że nie może się nadziwić, że wiemy wszystko na temat siedlisk goryla górskiego, tygrysa syberyjskiego czy wielorybów, a jeśli chodzi o siedliska człowieka, zwłaszcza w środowisku miejskim, wiemy tak niewiele. Na szczęście teraz i tak już dużo więcej niż 20 lat temu.

Projektowano miasta na papierze, w pracowniach, a potem dziwiono się, że ludzie nie chcą w nich mieszkać.

Gehl był jedną z tych osób, które zaczęły to podejście zmieniać: - Moja żona jest psycholożką - wspominał Gehl. - Pytała mnie już w latach 60., jak to możliwe, że my, urbaniści, nie zastanawiamy się, czego chcą ludzie, nie pytamy ich, nie badamy ich zachowań. Wiedzieliśmy więcej o życiu miłosnym słoni i zachowaniu goryli w dżungli, niż o człowieku w mieście. Moja żona, psycholog, pytała mnie: “jak to możliwe, że twoi koledzy, architekci, idą robić zdjęcia miasta o czwartej nad ranem, czyli wtedy, kiedy w mieście nie ma ludzi? Przeszkadzają wam?!”

Druga sesja pt. Miasto użyteczne w XXI wieku, której moderatorami byli Pani dr hab. inż. arch. Elżbieta Raszeja, prof. UAP, Pani mgr inż. arch. Marta Gibczyńska oraz Pan inż. Mateusz Hoppe tematycznie była bardzo różnorodna. Pierwsze wystąpienie przedstawiciela firmy Akcelerator Technologii Informatycznych Pionier Sp. z o.o – Krzysztofa Kardaś odpowiadało na pytanie - Jak wykorzystać technologie i rozwiązania Inteligentnych miast dla budowy kapitału społecznego? Następne wystąpienie Pana mgr inż. Krzysztofa Kaperczaka omawiało zmiany klimatyczne a możliwości fitoremediacji w miastach. W perspektywie do końca XXI w. jest przewidywane: postępujące ocieplenie; zwiększenie intensywności opadów deszczu. Ocieplenie klimatu to: - większa wilgotność powietrza i ograniczone przewietrzanie miast sprzyjają rozwojowi mikroorganizmów chorobotwórczych oraz gromadzeniu się w powietrzu zanieczyszczeń, a to może wpływać na zmianę warunków środowiskowych odczuwanych jako niekorzystne. Jedną z konsekwencji zmian klimatu jest zwiększające się zanieczyszczenie środowiska naturalnego. W przestrzeni publicznej jaką są drogi i ulice miast zwraca się uwagę przede wszystkim na: hałas komunikacyjny a coraz częściej także na zanieczyszczenie powietrza. *Działania zmniejszające negatywne skutki zmiany klimatu i ograniczające zanieczyszczenie środowiska naturalnego powinny uzyskać poparcie społeczeństwa. W oczyszczaniu powietrza z wyemitowanych pyłów zawieszonych może być pomocna fitoremediacja. Stosowanie roślin o właściwościach fitoremediacyjnych wpłynie na poprawę czystości powietrza. Kreowanie przestrzeni publicznej, w tym „terenów zielonych”, musi uwzględniać także potrzeby osób niepełnosprawnych, a więc zalecenia wynikające z zasad projektowania uniwersalnego dbającego o zapewnienie dostępności wszystkim obywatelom.* - mgr inż. Krzysztofa Kaperczaka

Trzecia prezentacja Pani mgr Małgorzaty Leszczyńskiej pt. SMOG! I co dalej? była prezentacją wyników badania Ośrodka Ewaluacji – dostępnego na stronie www.ewaluacja.eu.

Przedstawiciele LAB60+ jednego ze Współorganizatorów tej edycji Forum Pani Sylwia Widzisz-Pronobis oraz Pan Grzegorz Pronobis przygotowali wystąpienie pt. Przestrzeń miejska dla seniora, ale czy tylko? W skrócie – Miasto ma być traktowane jak rodzina - każdy członek spełnia swoją rolę; każdy ma prawo do realizacji siebie; trzeba się wzajemnie szanować; trzeba dbać o wzajemne kontakty. Rola seniora w rodzinie - doradca - wiedza i

doświadczenie; opiekun - cierpliwość; towarzystwo. Planując przestrzeń z perspektywą 60+ należy ujmować ją w skali miasta, dzielnicy; w skali sąsiedztwa; w skali budynku; w skali wnętrza i małej architektury oraz w skali wzornictwa przemysłowego.

Firma Netizens Digital Innovation House zaprezentowana przez Pana Dawida Pacha w temacie - *Wiemy o Was wszystko - komputer mierzy zachowania ludzi w mieście.*

dr hab. inż. Arkadiusz Borowiec w wystąpieniu pt. *Formy zarządzania publicznego a rozwój miast w Polsce - wskazywał, że główne wyzwania miast w najbliższym czasie to: kurczenie się miast, amorficzny rozrost miast, kryzys finansowy o gospodarczych skutkach, stała potrzeba tworzenia warunków do rozwoju przedsiębiorczości. Rządzący miastem powinni przyjąć cechy menedżerów przedsiębiorstw. Wpisuje się to w nurt administracji menedżerskiej, modelu governance oraz modelu partycypacyjnego właściwego teorii creative cities.* – mówił.

W siódmym wystąpieniu Panie dr. arch. inż. Anna Fikus-Wójcik oraz Pani inż. arch. Agnieszka Różga-Micewicz, Gdańskie Przewidzenie Lokalne przedstawione i omówione zostało pojęcie przestrzeni lokalnej wg auterek - *znajduje się w niewielkiej odległości od miejsca zamieszkania (10-15 min spaceru), jest powszechnie dostępna, jest wielofunkcyjna, służy wymianie: handlowej intelektualnej, społecznej metody badań przestrzeni publicznych. Jej celem jest posiadanie czytelnym powiązań z otoczeniem, ma program/ofertę dla różnych grup wiekowych i społecznych; posiada niepowtarzalny charakter, buduje lokalną tożsamość.*

Ostatnie wystąpienie w sesji II należało do firmy APA Sp. z o.o. Pana Dyrektora Mariusza Ostrowskiego pt. *Miasto jutra. Już dziś.*

Częścią zamykającą IV edycję Forum Przewidzenie Miejskie była debata prowadzona przez Pana Redaktora Naczelnego Gazety Wyborczej - Trójmiasto – Mikołaja Chrzana z Panem Prof. Janem Gehlem. Profesor odpowiadając na zadawane mu pytania przestrzegał przed szybkim wprowadzaniem zmian, bo te mogą wywołać lawinowe protesty i spotkać się z niezrozumieniem. „*Proponuję, by zastanowić się nad tym, w jakiej przestrzeni chcemy żyć za 10 - 20 lat i jak osiągnąć ten cel. Sugeruje również, by urzędnicy podchodzili odpowiedzialnie do debat publicznych z udziałem mieszkańców, którzy na ogół nie są profesjonalistami w zakresie planowania przestrzennego. Jeżeli idziecie do dentysty, to on nie prosi was po otwarciu buzi o opinie, jak poprawić uzębienie, lecz sam przedstawia propozycje leczenia*” - mówi żartobliwie Gehl. Duński urbanista opowiedział również jak w San Francisco po jednym z trzęsień ziemi zniszczeniu uległy autostrady prowadzące do centrum miasta. Pojawiały się głosy, że miasto bez nich umrze. Po trzech miesiącach uświadomiono sobie, że nie każda droga była aż tak potrzebna pod względem transportowym, a każdy był szczęśliwy bez jej odbudowy.

Kolejna V edycja **Forum Przewidzenie Miejskie** odbędzie się w **Łodzi 07 marca 2018r.** – będzie rozszerzona o zagadnienia związane z tematyką Tym razem potrwa **dwa dni**. Serdecznie zachęcamy do wzięcia udziału w wydarzeniu, jest to bowiem niebywała okazja do poszerzenia swojej wiedzy branżowej, jak również nawiązania nowych znajomości. My z pewnością tam będziemy!

Tak było ...

